

ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΥΤΑΝΕΙΣ ΤΩΝ Α.Ε.Ι.

Τετάρτη 12/3

- Γνωρίζετε όλοι καλά ότι σταθερή επιλογή της Κυβέρνησης μας ήταν και είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη και η ποιοτική βελτίωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης της χώρας.

Από το 1993 ως το 2003 προχωρήσαμε στην ολοκλήρωση του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδιασμού της Ανώτατης Εκπαίδευσης στη χώρα. Σε συνεργασία με τα Ανώτατα Ιδρύματα πραγματοποιήσαμε την διεύρυνση με 85 νέα τμήματα στα Πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ. Καταφέραμε ένα βαρύ πλήγμα στην αιμορραγία της σπουδαστικής μετανάστευσης. Σήμερα το 58% των παιδιών μας, ηλικίας 18-21 ετών φοιτούν σε Ανώτατα Ιδρύματα στην χώρα μας.

Το ίδιο διάστημα αυξήθηκαν με ανάλογο τρόπο οι χρηματοδοτήσεις σε όλα τα επίπεδα. Το σύνολο των επιλογών μας καθώς και η νέα διεύρυνση 2003-2010, όπως την προσδιόρισε η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Ιούνιο του 2002, καθιστά την Ανώτατη Εκπαίδευση αιχμή της ανάπτυξης της χώρας.

- Αυτή η ανάπτυξη συντελείται και σε εθνική κλίμακα αλλά και στο πλαίσιο των εξελίξεων στην Ευρώπη. Η προοπτική του

2010 για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι δεδομένη και μάλιστα με γεωγραφικό εύρος μεγαλύτερο εκείνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακόμα και μετά την ολοκλήρωση της διεύρυνσής της. Η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης δεν έχει επιβληθεί. Αποτελεί ελεύθερη επιλογή των Κυβερνήσεων των χωρών που συμμετέχουν στις σχετικές διαδικασίες, και τούτο ανεξάρτητα από τις πολιτικές και ιδεολογικές θέσεις τους. Αποτελεί επίσης επιλογή της Ευρωπαϊκής εκπροσώπησης τόσο των Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης όσο και των φοιτητών. Αποτελεί επιλογή και της ελληνικής Κυβέρνησης φυσικά. Και εδώ ο καθένας οφείλει να σταθμίσει τη στάση του. Όσοι υποστηρίζουν ότι η Ελλάδα πρέπει να μείνει έξω από το σύγχρονο Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, θα πρέπει να το δηλώσουν καθαρά και παράλληλα να αντιπαραθέσουν και την πορεία που οι ίδιοι προτείνουν.

Για την Κυβέρνηση, η Ευρωπαϊκή προοπτική του 2010 είναι σαφής. Σημαίνει ανεπτυγμένη Ευρωπαϊκή ανώτατη εκπαίδευση, ανταγωνιστική ως προς τη γνώση και τις ικανότητες που προσφέρει με ιδιαίτερη έμφαση στα κοινωνικά χαρακτηριστικά της, με διαφύλαξη και ενίσχυση του χαρακτήρα της ως δημόσιου αγαθού και ως δημόσιας ευθύνης. Δεν σημαίνει μία Ευρωπαϊκή ανώτατη εκπαίδευση που θα επιχειρήσει να αμφισβητήσει τις ιδιαιτερότητες ή τις

διαφορετικότητες των μελών της Ένωσης. Δεν σημαίνει μία ανώτατη εκπαίδευση όπου όλοι θα προσπαθήσουμε να γίνουμε ίδιοι, αλλά μία Ευρωπαϊκή Ανώτατη Εκπαίδευση, όπου θα προσπαθήσουμε να δώσουμε σε όλο και πιο πολλούς ίσες δυνατότητες και ευκαιρίες για να πετύχουν όλο και πιο υψηλά επίπεδα γνώσεων και δεξιοτήτων. Και όπου όλοι θα προσπαθήσουμε να εξασφαλίσουμε εκείνες τις διόδους επικοινωνίας και εκείνες τις προϋποθέσεις που θα μας επιτρέψουν να συν-υπάρξουμε, να συν-εργαστούμε, να συν-πορευθούμε σε ένα δρόμο κοινό. Αυτή η κοινή πορεία είναι που θα ενισχύσει τη δυναμική μας. Μέσα από τη συνένωση των δυνάμεων, μέσα από το συνδυασμό των διαφορετικοτήτων, μέσα από τη σύνθεση των ιδιαιτεροτήτων, θα οδηγηθούμε στη νέα δυναμική.

Οι φορείς της νέας δυναμικής είναι τα Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Οι Κυβερνήσεις απλώς διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις. Το νέο τοπίο απαιτεί Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης σε πλήρη ετοιμότητα. Παράλληλα όμως απαιτεί και ένα εθνικό θεσμικό πλαίσιο που διασφαλίζει τις απαραίτητες προϋποθέσεις της πορείας όπως περιγράφηκε. Χρειαζόμαστε ένα θεσμικό πλαίσιο που να διασφαλίζει όρους διαφάνειας, συμβατότητας και αναγνωρισιμότητας με τα συστήματα των άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Και χρειαζόμαστε παράλληλα ένα θεσμικό πλαίσιο που παρέχει εγγυήσεις υψηλής ποιότητας της

ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης και διασφαλίζει την απαραίτητη σύνδεση και επαφή ανώτατης εκπαίδευσης και κοινωνίας. Και προς αυτή την κατεύθυνση αναπτύσσει ήδη τις πολιτικές της η ελληνική Κυβέρνηση.

- Δεν απαιτεί όμως αυτή η κοινή πορεία εκπαιδευτικά συστήματα που θα λειτουργούν ως αντίγραφα ή κλώνοι κάποιων προτύπων. Δεν τίθεται θέμα να αποκτήσουμε όλοι ίδια διάρθρωση σπουδών όπως διατείνονται μερικοί. Η ελληνική Κυβέρνηση έχει επανειλημμένα δηλώσει, και σε όλους τους τόνους, ότι δεν τίθεται θέμα συζήτησης για τη διάρθρωση και τη διάρκεια των σπουδών στα ελληνικά Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Οι τετραετούς διάρκειας σπουδές για την απόκτηση του πρώτου τίτλου σπουδών αποτελούν ένα δεδομένο για τα ελληνικά Πανεπιστήμια. Δεν υπάρχει ευρωπαϊκό μοντέλο που επιβάλλεται σε όλους για το 3+2+3=8 και ούτως ή άλλως αυτό το μοντέλο δεν είναι δική μας επιλογή. Άλλοι συζητούν στην Ελλάδα για ιδιωτικά Πανεπιστήμια και τριετείς κύκλους όχι η δική μας κυβέρνηση. Αποτελεί επίσης δεδομένο για μας και η ύπαρξη μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών με δύο επίπεδα, δηλαδή εκείνο που οδηγεί στο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, ισοδύναμο με το αγγλοσαξονικό master's, και εκείνο που οδηγεί στο Διδακτορικό Δίπλωμα. Η Ελλάδα βαδίζει με βάση αυτή τη διάρθρωση σπουδών. Θα πρέπει λοιπόν κάποτε να σταματήσει η

δαιμονολογία περί προθέσεων υποβάθμισης του πρώτου κύκλου σπουδών και του βασικού πτυχίου στο οποίο καταλήγει αυτός. Θα πρέπει όμως να ξεκαθαρίσουν και τη θέση τους όσοι μέσα στην πανεπιστημιακή κοινότητα αρνούνται αυτή τη διάρθρωση των δύο κύκλων μεταπτυχιακών σπουδών και να δηλώσουν καθαρά τι έχουν να προτείνουν έναντι αυτής.

- Είναι κοινός τόπος πλέον ότι πρέπει να εγκαθιδρυθεί ένα Εθνικό Σύστημα Διασφάλισης και Αξιολόγησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση της χώρας μας. Το Σάββατο στην Σύνοδό σας στο Ναύπλιο ο Υπουργός Παιδείας θα σας παραδώσει το προσχέδιο νόμου, στο οποίο έχει περιληφθεί το σύνολο σχεδόν των επεξεργασιών των Ανώτατων Ιδρυμάτων στο πλαίσιο του διαλόγου στην διάρκεια της τελευταίας διετίας. Η αξιολόγηση θα είναι ενισχυτικού και συμβουλευτικού χαρακτήρα. Έχουμε μελετήσει όλα τα συστήματα αξιολόγησης της Ευρώπης και καταλήξαμε σε ένα εθνικό σύστημα συμβατό με τις δικές μας ανάγκες αλλά και την κοινή ευρωπαϊκή προοπτική. Η αξιολόγηση θα πραγματοποιείται από μια Ανεξάρτητη Αρχή, ανεξάρτητη από την Κυβέρνηση και τα Πανεπιστήμια, έτσι ώστε να είναι απολύτως αντικειμενικά και αδιάβλητα τα πορίσματά της. Στο προσχέδιο νόμου θα δεχθούμε τις τελικές παρατηρήσεις σας, ώστε το συντομότερο να λάβει τον δρόμο προς ψήφιση στην Βουλή.

- Όπως τονίστηκε ήδη, τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης είναι οι φορείς της νέας Ευρωπαϊκής δυναμικής. Και πρέπει να βρίσκονται σε πλήρη ετοιμότητα για τον ρόλο αυτό. Η ελληνική Κυβέρνηση έχει συγκεκριμένη άποψη για το υπάρχον και επιδιωκτέο επίπεδο των ελληνικών Πανεπιστημίων. Η άποψη αυτή στηρίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία. Στοιχεία που αφορούν τη γενικότερη ερευνητική παρουσία των ελληνικών Πανεπιστημίων στον διεθνή επιστημονικό στίβο αλλά και τις διμερείς ή πολυμερείς συνεργασίες που αναπτύσσονται ιδίως τη θετική συμμετοχή των ελληνικών Πανεπιστημίων σε Ευρωπαϊκές δράσεις. Αναφέρω ενδεικτικά: α) Το γεγονός της θετικής συμμετοχής έξι μέχρι σήμερα ελληνικών Πανεπιστημίων στο πρόγραμμα αξιολόγησης της Οργάνωσης Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (European University Association). β) Το γεγονός της συμμετοχής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο Ευρωπαϊκό δίκτυο εσωτερικής ποιοτικής αξιολόγησης Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης ύστερα από αυστηρές διαδικασίες επιλογής. γ) Η έγκριση τριών πρώτων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με συνεργασίες μεταξύ ελληνικών και γαλλικών πανεπιστημίων μέσα από κοινές διαδικασίες επιλογής.
- Είναι λοιπόν σαφές ότι η θετική θέση που κατέχουν σήμερα τα ελληνικά Πανεπιστήμια στην Ευρώπη προδιαγράφει και τις περαιτέρω προοπτικές τους. Στο πλαίσιο ακριβώς αυτό, οι

νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες της Κυβέρνησης αποσκοπούν στο να δώσουν στην ελληνική ανώτατη εκπαίδευση τα κατάλληλα εκείνα εργαλεία που θα τη στηρίξουν αποτελεσματικά στη νέα προοπτική της. Ταυτόχρονα θα δώσουν και στην ελληνική κοινωνία τη δυνατότητα να κατανοήσει και να συνειδητοποιήσει τη θέση των ελληνικών Πανεπιστημίων στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.